

HATÁRÓR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZÁM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

A nép filokszerei.

Oly egészséges és boldog nép vagyunk, különösen a középosztálytól lefelé, hogy valami életveszélyes bajról nem is panaszkodhatunk, csak egy a bajunk, ami minden halálos betegé szokott lenni, a végegyengülés. Az a betegség, mely köztünk van, veszedelmes ragályos nyavalya: előhaladásunk gyümölcse, mely már évtizedek óta szedi áldozatait anélkül, hogy az arra hivatott orvosok törekednének a betegséget okozó bacillust elfojtani. Csak ezért harapódzott el a védtelen szegény nép között, annyira, hogy akadálytalanul szedi áldozatait, vagyis úgy állunk vele, mint vadonban a hatalmas állat a gyengébbel: ha teheti, ráteszi körmeit s akkor fojtja fel, mikor neki tetszik, ha pedig meg akar kegyelmezni, ezt is megteheti,

Sajnálatos állapotok vannak hazánkban; a rendőrség és csendőrség feláldozó küzdelme megszüntette az annak idején annyira hirhedtté vált betyár garázdálkodást, de az új kornak új vivmányakép törvény által is védve, Takarékpénztár nevén új néppusztító intézmény létesült.

Szép hangzású név, sokat jelentő cím, azonban beh sok szegény családot juttatott már koldusbotra és kényszerített kivándorlásra. Tisztelet a kivételeknek, mikor egy-egy takarékpénztár humán feladatát tartva szem előtt, megfelelő rendeltetésének, de vannak — sajnos — amelyek visszaélve elbizakodott hatalmukkal, egyenesen kifosztják a szegény népet s nagy keservesen összekuporgatott, félretett filléreit ép úgy kizsákmányolják, mint Rózsa Sándor azokat, kikkel a pusztában vagy erdőben találkozott. S míg Rózsa Sándornak a hatóságok állandó üldözései miatt nem volt nyugta, sehol sem, addig a takarékpénztárak egynémelyikének vezérei kényelemmel berendezett hivatalos helyiségben, a törvény védő szárnyai alatt lesik áldozataikat, hogy mikor bocsátják rendelkezésükre, gyümölcsöztetés címén, megtakarított filléreiket, vagy mikor jönnek anyagi segítséget kérni, mely esetben egyiknek úgy, mint a másiknak minden szépet és jót ígérnek.

Az egyik azért adja át kis pénzcsékéjét, mert nincs módjában gyümölcsöztetni, vagy nem ért hozzá és fél, nehogy ügytelenségével elveszítse s öreg napjaira koldus legyen belőle. A takarékpénztárak és bankok nagy garral hirdetik, hogy szilárd alapon álló intézetek s azon kívül a busás jövedelemből zsiros osztalé-

kokat is ígérnek, természetes tehát, hogy a szegény ember vérmes reményekkel telve és nyugodtan adja át pénzcsékéjét s meglegedetten fekszik nyughelyén, mert pénzt biztos kezekbe, biztos helyre tette le gyümölcsöztetés végett. Azonban a felébredés nem egyszer keserű és kétségbeesítő, mikor arról kénytelen értesülni, hogy a bank nagy veszteséggel megbukott, hogy a betevők elvesztették minden pénzüket s a teljhatalmu igazgató pedig megszökött, vagy agyonlőtte magát, vagy becsukták. Ilyenkor aztán bittal ütheti a nyomát!

A másik siralmas oldala pedig az, mikor egyik-másik megszorult kigazda kölcsönért folyamodik s biztosítékul átadja összes vagyónkáját; míg az ügylet kötése foly, nyájas becézgetésben is részesítik, úgy hogy boldognak érzi magát s a takarékot valóságos áldásnak tartja a népre. Mikor aztán az ügylet le van bonyolítva s állnak a kölcsön nyújtása körül felmerült költségekkel, melyek a tőkével együtt bekebelezettek a vagyónkájára, nyomban elmúlik a kedve s szívesen szabadulna a kölcsöntől, de nem lehet. Adóssága most már sokkal nagyobb, mint a kölcsön s ha néhány évig nagy keservesen eltengődik, végre beállt a fizetése képtelensége s jön az árverés óriási költségekkel. Az előbbeni kigazda most koldusbotot ragadhat, vagy kivándorolni kénytelen, jobb hazát keresni.

A legszomorubb még mindezeket felül, hogy az arra hivatottak nem igen törődnek a tönkremenők panaszaiival, sőt az igazságszolgáltatás is késik, vagy éppen egerutat ad a bűnösnek, ha meg egyszer-mászor le is csap, akkor történik, mikor már ki nem kerülhető a megtorlás. De ha utóleri is a bűnöst az igazság és elítéli, mi haszna van ebből a szegény károsodottnak? A bűn elkövetését megakadályozni, a sok csalás- és sikkasztásnak elejét venni, ez volna a legáldásosabb vivmány s igazi dicsősége a mai kor alkotásainak, akkor azután lehetlenné volna téve egyik-másik bankalapítónak előre is számításba vett bűnös üzérkedése.

A Lloyd vasárnapja.

Közgyűlés — kirakatverseny.

Az Ujvidéki Lloyd vasárnap délután tartotta 13. rendes évi közgyűlését, melyen Brunner Ede elnökölt. Napirend előtt Frank Gyula melegen üdvözölte a jelenlévő Dr. Radványi Lászlót, az „Üzlet-c. szaklap” szerkesztőjét, mint a magyar kirakatrendezés ügyének úttörőjét. Dr.

Radványi megköszönvén az üdvözlést, buzdító szavakban hívta föl az érdeklét kereskedőket a kirakatversenyben való részvételre. A közgyűlés azután az előterjesztett évi jelentést, a zárszámadást és a jövő évi költségvetést tudomásul vette és megadta a választmánynak a felmentvényt. Az egylet összes tagjainak száma 1912-ben 229 volt, még pedig 182 rendes, 35 rendkívüli és 12 kültag. A bevételek összege 5308 k. 72 f. s ezzel szemben a kiadások 5126 k. 69 f. a pénztári maradvény tehát 1912. dec. 31-én 182 K. 03 f. A választmány tagjaiul megválasztottak: Siebold Ádám, Trostler Albert, Wertheim Henrik, Frank Gyula, Fündésen Gusztáv, Miroszavlyevits Koszta (uj) és Majniski Miklós (uj), a felügyelő bizottságba pedig Bródi Miksa, Rösler Márton és Schwarz Egon. A javasolt alapszabály-módosításokhoz a közgyűlés egyhangulag hozzájárult.

A kirakatverseny előkészületei serényen haladnak előre. A rendező bizottság módot óhajtván nyújtani a versenyben résztvevő kereskedőknek és alkalmazottaiknak, hogy eszméket gyűjtsenek művészies kirakatok rendezéséhez, meghívta Dr. Radványi Lászlót, az „Üzlet-c. szaklap” szerkesztőjét és a Magyarországon eddig megtartott kirakatversenyek rendezőjét, hogy vetített képek bemutatásával kapcsolatban előadást tartson „A kirakatrendezés művészetéről”, mely előadás meghallgatására vasárnap d. e. 11 órakor tekintélyes számú közönség gyűlt egybe a Lloydban.

A vetítógép azonban rövidesen az előadás megkezdése után felmondta a szolgálatot, mire az előadás megismétléset délután 2 órára kellett elhalasztani, mely célra Nemessányi Adél igazgatónő a polg. lányiskola tornatermét és vetítő készülékét volt szíves a rendező bizottság rendelkezésére bocsátani. A délutáni előadón sajnos, már jóval kevesebben jelentek meg, pedig az előadás meghallgatása megérte a fáradságot. Az előadó a háttér és a keretek hatásemelésének apró útjaitól kezdődően egészen az áruházak egész épülettömegét átölelő nagy koncepciójú diszletezésig minden egyes szakma érdekesítő és művészies bemutatásának módjáról értekezett, miközben Fizély Julia tanárnő szíves kezelése mellett a vetítógép a fehér vásznon szebbnél-szebb, jobbára amerikai pályadíjnyertes kirakatok egész sorozatával gyönyörködtette a közönséget. A hallgatóság feszült figyelemmel szemlélte az elvonuló csodás kirakatokat és már itt ismerhette meg a művészies kirakatok lebilincselő hatását, amidőn csak mint színtelen képek jelentek meg egy pillanatra szemünk előtt.

A valóságban ez a hatás sokkal nagyobb és bőségesen meghozza a rendezéssel járó fáradság és költségek gyümölcsét. Amint az előadótól hallottuk, amerikai áruházak megfelelő alkalmakkor óriási összeget költenek a kirakatok és diszletezés úján történő hatásame-

lére. Azon biztos tudatban, hogy ezen költségek a megnövekedett vételkedv utján többszörösen visszatérülnek. A külföldön kirakatervező iskolák és szaktanfolyamok léteznek, sőt Amerikában a kirakatervezőknek, mint a kereskedelem nélkülözhetlen lendítő tényezőinek külön szakszervezetei is vannak.

A jelenlevők mindvégig feszült figyelemmel hallgatták az érdekes és tanulságos előadást, melynek hatása kétségtelenül már az újvidéki kirakatversenyen kifejezésre fog jutni.

Amint halljuk, a jury túlnyomólag a kereskedelmi érdekeltségen kívül álló egyénekből fog állani, hogy döntéséhez az elfoglaltságnak még a gyanuja se férhessen.

Többek között eddig a következő cégek jelentették be a versenyen való részvételüket: Abraham János, Ármány Géza utódai, Aich Nándor, Elite kávéház, Farkas Mór, Fischer VI. Pál, Grosz és Krausz, Kohlmayer Ilona, Krausz Dávid, Kovács S. gólya, Kion Károly fia, Kohn Fülöp és Társa, Kertész Mór, Löwy Mátyas, Menrath L. fia, Regényi István, Regényi Kálmán, Roth Manó, Roth Ferenc, Schreiber Ármán, Urbán Ignác, Wagner Testvérek, Zwibach Mihály.

H I R E K.

Keresztjáró napok. A keresztjáró napok a hó 28, 29. és 30-án tartattak meg, amikor a tanuló ifjuság s ájtatoskodó hívők részvételével Dr. Ámon Pál apát plébános vezettése mellett körmenet volt a temetői, sz. Rókusi és dunaparti kápolnához, az ég áldását kérve a terményekre. Ma, május 1-én Áldozó csütörtök, vagyis Urnak menyemenetelének ünnepe, amivel a husvétii ünnepkor befejezést nyer.

Május elsője. A szociáldemokraták az idén is megünneplik május elsőjét, amennyiben r. 8 órakor a munkás Otthonból a kenyér-és Duna utcákon át Ruszicska dunaparti vendéglőjébe vonulnak, ahol ünnepi beszédek lesznek, utána pedig esti 8-ig táncal egybekötött népi-ünnepély s végül fáklák és lampionok mellett visszavonulás a városba.

Iskolalátogatás. Dr. Szele Róbert kir. főigazgató ápr. 29. és 30-án a kir. kath. magyar főgimnáziumban hivatalos látogatást tett.

Ujtás az ajánlott levelek föladása körül. Az ajánlott küldemények a levélgyűjtő szekrények utján is feladhatók 1913 évi május hó 1-től kezdve az alábbi szabályok mellett: A posta a levélszekrény utján feladásra kerülő ajánlott levelekhez — azoknak a közönséges levélanagtól való könnyebb megkülönböztetése és különleges kezelésüknek lehető biztosítása céljából vörös szegélylyel és 16, illetve 35 filléres frankójegybenyomattal ellátott borítékokat hoz forgalomba. Ha az ajánlott levél a helyi forgalomban sulyánál fogva 16 fillérenél, illetve a távolsági forgalomban akár sulyánál, akár rendeltetésénél fogva 55 fillérenél nagyobb díjtétel alá esnek, az esedékes díjkülönbözetet frankójegyek felragasztása utján kell teróni. A levélgyűjtőszekrények utján ajánlott levelezőlapot és — feltéve, hogy terjedelmük megengedi — nyomtatványok, áruminták, valamint oly ajánlott levelek is feladhatók, melyekhez a feladó nem a posta által kiadott, hanem más színű és alaku borítékot használt. Ily esetben azonban a feladó érdeke, hogy a küldemény ajánlott jellegét a címoldalon az „ajánlott” szöveg feljegyzése és színes írónnal való aláírása

s ezenkiül a borítéknak (címodalnak) vörös szegélylyel való ellátása, vagy egyéb alkalmas módon szembeütővé tegye. Az ajánlott küldemény feladására bármely levélgyűjtőszekrény felhasználható. Ha a levélgyűjtőszekrény utján feladásra kerülő ajánlott jelzett küldemény nincs eléggé bérmentesítve, a közönséges küldeményként nyer továbbítást. Elveszés esetén kárpótlás csak a gyűjtőpostahivatal felvevőkönyvébe bevezetett, tehát kimutathatólag postailag kezelt oly ajánlott küldeményért jár, melyről a feladónak a feladási igazolvány kiadatott s meiyre nézve felszólamlás a feladástól számított egy éven (Németországgal való forgalomban fél éven) belül megtörtént.

A ker. munkás biztosító pénztár közgy. kiküldötteinek választása Pekló Béla elnökle alatt, aki pártatlanul vitte az elnöki tisztelet, vasárnap ejtetett meg s az Újvidéken a szociáldemokraták győzelmével végződött, amennyiben jelöltjeik 1190 szavazat közül 352 szótöbbséget kaptak. A vidéken is ugyanakkor választottak, de ezek eredménye csak ma, csütörtök válik ismeretű.

Újabb alapítványok a tudóbe-teggondozó egyesületnek. Alapítványt tettek a magy. sz. korona országai vörös kereszt egyesületének Újvidék városi választmánya 100 koronát, továbbá az újvidéki orvosok dr. Blau Antal elhalálása alkalmával az ő emlékére szintén 100 koronát. Mindkét adományért az egyesület elnöksége ez uton is hálás köszönetét fejezi ki.

Megnyit a kamenici park. A Karátsonyi Jenő urad. tisztartóságtól vett értesülés szerint a kamenici park a hó 23-tól további intézkedésig, szép napokon a közönség részére ismét nyitva áll.

Elfogott tolvajbando. F. jan. és február óta minduntalan történtek betörések és lopások, nevezetesen a dunautcában Scheer pálinkaüzletében és Panautovics vaskereskedésében, Dragincicsnél Tökölly I. u., Liebmann Totovics buzatéri üzletében s ezenfelül Schoszberger Lajos és társát, valamint Létics Jován kereskedőt saját alkalmazottjai lopták meg. Vésey Elek főkapitány helyettes azóta nagy körültekintéssel nyomonzott és ügyességének sikerült Vrska Pál, Koleszár István, Pekár S., Andricsek István és Matcák János 15—17 éves legények személyében a tetteseket kézrekeríteni, kik a lopott és nagy részben megkerült árukkal együtt a kir. ügyességnek adattak át.

Hangverseny és táncestély. A beltéri kath. kör f. május 1-én, áldozó csütörtökön esti 8 órakor a Winkle-féle sörcsarnok helyiségeiben 1 kor. belépődíj mellett, hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez — zongora alapja javára.

Értesítés. Mindazon egyéneket, akik f. évi június hóban tartandó magán-vizsgálatok alkalmával intézetünkben akarnak vizsgálatot tenni, értesítem, hogy folyamodásaikat f. évi május hó 4-ig küldjék be hozzám. Krompaszky Ignác, újvidéki áll. polg. fiúisk. igazgató.

Kinevezés. A vm. főispán Fischer Sándor díjtalan közíg. gyakornokot díjas közíg. gyakornokká nevezte ki s szolgálattételre ez újvidéki szolgabírói hivatalhoz osztotta be.

Iparművészet. Japán nyersselymen japán stílusú Crisantenum csokor, a másik pedig elszórt rózsák olajfestmény. Ezen művészi kiviteletű párnák Grosz és Krausz cég butorüzlete kirakataiban láthatók és eladók. Hasonló munkak-

kal Aradon is feltűnt Fehérvári Klári k. a., a ki abroszok, függönyök, futók és miliók festésére is fogad megrendeléseket. — (Lakik kert utca 10. szücs utca mellékutcája)

Halálozás. Kassovitz Zsigmond, köztisztvisletben állott polgártársunk ápr. 26-án élete 73. évében rövid betegség után meghalt. Temetése vasárnap ment végbe a gyászoló család nagyszámu ismerői élénk részvétele mellett. Az elhunyan Dr. Kaszovitz Ármán és Dr. Kemény Samu orvosok édesatyjukat gyászolják.

Uj jegyző. Az újvidéki járáshoz tartozó Petróc község jegyzőjévé Benyács Simon szépligetii jegyző választottat meg.

Ösztöndíj. A Bácsbodrog vármegye törvényhatósága által kezelt ifj. báró Rudics József-féle ösztöndíj-alapból az 1913-14. tanév elejétől kezdve egy ösztöndíj fiu vagy leánytanuló részére fog az erre illetékes bizottság által a vallás és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásának fenntartása mellett adományoztatni. A részletes feltételek s vár. tanács katonauyi osztályában (Városháza II. em. 43) a hivatalos órák alatt betekintheők.

A cs. és kir. közös hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben magyar honos ifjak részére fenntartott és az 1913/14-ik tanév kezdetén betöltendő kincstári magyar állami alapítványi és fizetéses helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény a város katonauyi osztályában (II. em. 43.) a hivatalos órák alatt betekintheők. Megjegyezzük, hogy az érdeklődők a katonai akadémiák bővebb ismertetésére szolgáló „Tájékoztatókat” a honvédelmi miniszteriu n. segédhivatalai főigazgatójától f. évben is díjmentesen kaphatják.

Áthelyezés. A földmiv. miniszterium Zabik László háziipari min. megbízott székelyét a háziipari ügyek célszerűbb ellátása végett Zomborból Szabadkára helyezte át.

Áthelyezés. Lipai Imre segédlelkész Temerinből Homokmégyre helyeztetett át s helyébe Hübner Gyula szabadkai tanítóképző int. hitnanár neveztetett ki.

Áthelyezett tanfelügyelő. Dr. Török József. Somogy vm. segédtanfelügyelő ugyanezen minőségben Zomborba helyeztetett át a B. Bodrog vm. tanfelügyelőséghez.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték. Minden sorsjáték kezdeténél a főelárúsitók a vevőknek előzékenységből egy és ugyanazon számú sorsjegyet tartják fenn s azokat a vevők a további játékra rendesen azívesen veszik át. Németországban, a hol az osztálysorsjáték már több mint egy évszázad óta áll fenn, ezen módszer olyannyira el van terjedve, hogy sok család élethossziglan egy és ugyanazon számú sorsjeggyel játszik, sőt a sorsjegytulajdonos halálával az örökösök játszanak tovább ugyanazzal a sorsjeggyel. Az osztálysorsjáték sorsjegyeinek nagy nyereséményeit tekintve, ezen eljárás határozottan helyes is, mert ezáltal nagyobb a valószínűség, hogy előbb vagy utóbb a sorsjegy a kívánt főnyereményt eléri.

A gyermek számára való kedves ajándékot szét szét ingyenesen a bécsi Nestlé cég. Kedves papír-babák ezek művészi kivitelben, amelyek kellemes szórakozást nyújtanak a gyermekeknek. Ezen ajándékon kívül mindenkinek próbadozokat is küldenek a Nestlé-féle gyermeklisztből s ezt is teljesen díjtalanul. Az ingyen babát és Nestlélisztet kívánatra azonnal elküldi a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 202.

Kamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara ápr. 28-án d. u. 2 órakor a kamarai székház termében teljeshavi ülést tartott.

Népies gazdasági előadás. A csantavéri községi gazdakörben Törley Bálint okl. gazda, szabadkai földbirtokos ápr. 20-án az agrár politikai kérdésekről szabad szakelőadást tartott. Ez alkalommal kicsinynek bizonyult a gazdakör helyisége, úgy hogy az előadás a község háza udvarán tartatott meg több mint 400 hallgató előtt. A nagy szakértelemmel előadottakat nem csak a gazdaköri tagok, hanem a körön kívül álló gazdák is élénk érdeklődéssel hallgatták s az előadáson a jár. főszolgabíró és a szabadkai gazdasági egyesület kiküldöttjei is részt vettek.

Esküvő a kórházban. Szukolics István vasuti fékezőt Baja közelében a tolató vonat elütötte és ballábát amputálni kellett a bajai kórházban, pedig a következő hétre volt kitűzve esküvője. Menyasszonya, Nagy Erzsébet szabadkai leány tanácsára az esküvőt a kórházban tartották meg, ahol a betegek alkották a szomorú násznépet.

Kivándorlási tilalom. A Szerbiával való konfliktus idején a belügyminiszterium elrendelte, hogy a hadkötelesek részére a hatóságod utleveleket ki nem adhatnak. E rendeletet most megújították.

Elítélt királysértő. Martin Imre bajmoki földműves a háboru kitörésekor egy korcsmában durva kifejezéseket használt a magyar király személyével kapcsolatban. A szegedi törvényszék királysértéséért 3 havi fogházra ítélte.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Agoston.**
Laptulajdonos az újvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Allandó jó jövedelmet

biztosítok oly szorgalmas megbízható uraknak, kik egy elsőrendű

„Fémszálas drótlámpa“

rendszeres eladásával kereskedők, szerelők, szállodák, kávéházak és más nagy lámpafogyasztóknál, foglalkoznának. Szükség esetén kisebb bizományi raktárt is tartanék. Műszaki ügynökségeken kívül műszaki ismeretekkel rendelkező állandó foglalkozású urak szabad idejüket ez uton kitünően értékesíthetik és jó jövedelemre tehetnek szert.

Kimentő ajánlatok referenciákkal „Wolf-ramplampa“ jeligére Mosse Rudolf hirdető irodájába, Budapest, VI., Andrassy-ut 1. intézendők.

Eladó ház.

Kamenici-utca 30 szám alatt álló ház, egész telek, szép nagy kerttel, azonnal eladó.

Bővebbet ugyanott.

Gutenbergnyomda

készít mindennemű nyomtatványokat, izléses kivitelben jutányos ár mellett.

PILSENI URQUELL (ősforrás)

A világnak ez a leghíresebb söre nagy palackokban, naponkint frissen töltve, á 40 fill. sörraktáromban (Uszpenszka-utca 5.) kapható.

Pilseni Urquell poharanként Újvidéken csakis Obernik József pilseni sörccsarnokában és Zurkovic György „Fehér hajó“ vendéglőjében mérnek. Palackokban kapható ELITE kávéházban és Kuborczy M. cukrászdájában. Péterváradon csak Helleis Józsefnél kapható Urquell.

Mélykut-vizből készült műjeget is igen olcsó áron naponkint házhoz szállítok.

BAUER GYULA. sörnagykereskedése és jeggyára.

TUNGSRAM drótlámpa

huzott dróttal.

! Elpusztíthatatlan !

! Egyedüli magyar izzólámpa. !

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MAGNÁS CIPŐKRÉM

Minősége kitünő. puhit, tisztít, fényesít.

Gyártja **HERCZEG és GEIGER**
csász. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

